

prima instanță: Gh. Pavliuc
instanța de apel: M. Guzun, N. Budăi, Vl. Brașoveanu

DECIZIE

12 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru
Judecătorii: Svetlana Filincova, Iurie Bejenaru,
Oleg Sternioală, Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea de recurs declarată de către Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Tudor Cumpănă împotriva lui Pavel Bozu, Silvia Bozu și Viorel Urețean cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Tudor Cumpănă, Pavel Bozu și Silvia Bozu, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 09 octombrie 2013, hotărârea suplimentară a Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015 și încheierea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015,

constată

La 12 decembrie 2012, Tudor Cumpănă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Bozu, Silvia Bozu și Viorel Urețean cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că conform contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 autentificat notarial, Tudor Cumpănă în calitate de împrumutător a împrumutat lui Pavel Bozu în calitate de împrumutat, suma de 20 000 Euro cu termenul de rambursare de până la 01 februarie 2009.

Susține reclamantul că Urețean Viorel a garantat executarea obligației asumate de Bozu Pavel având calitatea de fidejuser.

Relatează reclamantul că la 10 martie 2010 Bozu Pavel i-a restituit doar suma de 1 000 Euro.

Cere Cumpănă Tudor încasarea în mod solidar din contul lui Bozu Pavel, Bozu Silvia și Urețean Viorel a datoriei nerambursate în sumă de 19 000 Euro, a dobânzii de întârziere pentru întreaga perioadă de întârziere cu recalcularea lor până la data emiterii hotărârii judecătorești în sumă de 11 902,93 Euro și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2-5, vol. I).

Prin mandatul din 09 octombrie 2012 avocatul Savva Alexandru a fost împuternicit de Cumpănă Tudor să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a reduce sau a majora cuantumul pretențiilor, de a ataca hotărârea judecătorească, etc (f.d. 64, vol. I).

Avocatul Alexandru Savva a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând încasarea din contul lui Bozu Pavel în beneficiul lui Cumpănă Tudor a sumei de 19 000 Euro cu titlu de datorie rezultată din nerestituirea împrumutului ce rezultă din contractul de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008, a sumei de 12 957,04 Euro cu titlu de dobândă pentru întreaga perioadă de întârziere calculată până la 23 aprilie 2013, să fie recunoscute ca fiind solidare obligațiile Silviei Bozu și ale lui Urețean Viorel ce rezultă din contractul de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 și să fie obligați solidar cu Pavel Bozu la plata sumelor de 19 000 Euro și 12 957,04 Euro și compensarea solidară din contul lui Pavel Bozu, Silvia Bozu și Urețean Viorel a cheltuielilor de judecată suportate la achitarea taxei de stat în mărime de 150 lei, a cheltuielilor legate de plata serviciilor executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu privind executarea încheierii judecătorești prin care a fost dispusă aplicarea măsurilor de asigurare în mărime de 2 200 lei și a cheltuielilor de asistență juridică (f.d. 113-114, vol. I).

La 31 mai 2013 avocatul Alexandru Savva a depus cerere de concretizare a pretențiilor solicitând încasarea din contul lui Bozu Pavel în beneficiul lui Cumpănă Tudor a sumei de 314 110,09 lei cu titlu de datorie rezultată din nerestituirea împrumutului ce rezultă din contractul nr. 503 din 25 ianuarie 2008, a sumei de 218 640,72 lei cu titlu de dobândă pentru întreaga perioadă de întârziere calculată până la 30 mai 2013, să fie recunoscute ca fiind solidare obligațiile Silviei Bozu și ale lui Urețean Viorel ce rezultă din contractul nr. 503 din 25 ianuarie 2008 și să fie obligați solidar cu Pavel Bozu la plata sumelor de 314 110,09 lei și 218 640,72 lei și compensarea solidară din contul lui Pavel Bozu, Silviei Bozu și lui Urețean Viorel a cheltuielilor de judecată suportate la achitarea taxei de stat în mărime de 150 lei la depunerea cererii de chemare în judecată, în mărime de 509 lei achitată la depunerea cererii de concretizare a pretențiilor din 23 aprilie 2013, a cheltuielilor legate de plata serviciilor executorului judecătoresc în cadrul procedurii de executare a documentului executoriu privind executarea încheierii judecătorești prin care a fost dispusă aplicarea măsurilor de asigurare în mărime de 2 200 lei și a cheltuielilor de asistență juridică (f.d. 160-161, vol. I).

În ședința de judecată avocatul Savva Alexandru a solicitat și încasarea în mod solidar din contul lui Bozu Pavel, Bozu Silvia și Urețean Viorel a taxei de stat în mărime de 812 lei achitată la depunerea cererii de concretizare a pretențiilor din 31 mai 2013 (f.d. 214-219, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2013 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cumpănă Tudor. S-a încasat în mod solidar din contul lui Bozu Pavel și Bozu Silvia în beneficiul lui Cumpănă Tudor suma de 314 110,90 lei cu titlu de datorie în baza contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 ca sumă împrumutată de unul din soți pentru necesitățile familiei, suma de 218 640,72 lei cu titlu de dobândă de întârziere în baza contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 pentru perioada până la 30 mai 2013, iar în total suma de 532 751,62 lei. În rest acțiunea lui Cumpănă Tudor împotriva lui Urețean Viorel cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat în mod solidar din contul lui Pavel Bozu și Silvia Bozu în beneficiul lui Tudor Cumpănă cheltuielile de judecată în mărime de 1 321,39 lei pentru taxa de stat parțial plătită la depunerea cererii de chemare în judecată și după mărirea cuantumului pretențiilor din acțiune și cheltuielile suportate în legătură cu executarea încheierii privind aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii în mărime de 2 200 lei, iar în total suma de 3 521,39 lei. S-a încasat din contul lui Pavel Bozu și Silvia Bozu în folosul statului taxa de stat în mărime de 14 661 lei proporțional pretențiilor admise din acțiune și de care reclamantul a fost scutit (f.d.224-225, 250-237, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2014 a fost respins apelul declarat de Cumpănă Tudor, a fost admis apelul declarat de avocatul Vladimirov Natalia în interesele lui Bozu Pavel și Silvia Bozu, fiind casată hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2013 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01 aprilie 2015 a fost admis recursul depus de Tudor Cumpănă, fiind casată decizia Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2014, cu remiterea pricinii la rejudecare în ordine de apel. În susținerea soluției enunțate, instanța de recurs a menționat că Curtea de Apel Chișinău nu a restituit pricina Judecătorei Buiucani mun. Chișinău pentru a se pronunța în dispozitivul hotărârii în partea respingerii demersului de repunere în termen a cererii de chemare în judecată (f.d. 114-118, Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015 pricina a fost ridicată de la examinare, fiind remisă la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău pentru a emite o hotărâre suplimentară în privința cererii cu privire la repunerea în termenul de prescripție a acțiunii (f.d. 135-136, Vol. II).

Prin hotărârea suplimentară a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 21 septembrie 2015 a fost respinsă cererea lui Tudor Cumpănă de repunere în termenul de prescripție ca fiind neîntemeiată, din motivul că la judecarea pricinii s-a constatat că cererea de chemare în judecată a fost depusă în interiorul termenului general de prescripție extinctivă (f.d. 162-166, Vol. II).

Prin încheierea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 21 septembrie 2015 a fost admisă cererea lui Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov cu privire la corectarea unor erori strecurate în hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2013 și anume: la fila 3 din hotărâre, aliniatul 5, rîndul 4 conform următorului conținut: „pe un termen de pînă la 10 februarie 2009, iar data de „10 martie 2013” conținută la fila 4 din hotărâre, aliniatul

3, rîndul 2 a fost substituit cu data, luna și anul „10 martie 2010”. Aliniatul 5, fila 3 din hotărâre a fost corectat conform următorului conținut: „Astfel în cadrul ședinței de judecată s-a constatat că conform contractului de împrumut a banilor cu nr. 503 din 25 ianuarie 2008 f.d. 6, Tudor Cumpănă, în calitate sa de împrumutător, i-a împrumutat lui Pavel Bozu bani în sumă de 20 000 Euro, pe un termen de pînă la 01 februarie 2009, iar la aliniatul 3, rîndul 1 și 2, fila 4 din hotărâre a fost corectat conform următorului conținut: „În speță, instanța de judecată determină ca fiind veridic faptul executării parțiale la 10 martie 2010 a obligației de restituire a împrumutului acordat, în mărime de 1000” (f.d. 167-171, Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Tudor Cumpănă, Pavel Bozu și Silvia Bozu, fiind menținută hotărârea Judecătoreiei Buiucani municipiul Chișinău din 09 octombrie 2013, hotărârea suplimentară a Judecătoreiei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015 și încheierea Judecătoreiei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015 de corectare a erorilor judiciare (f.d. 230-240, Vol. II).

La 28 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 241, Vol. II).

La 10 ianuarie 2017, Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov au declarat recurs, împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea actului judecătoresc contestat și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca fiind depusă tardiv.

În conformitate cu art. 434 alin.(I) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat la 10 ianuarie 2017, este depus în termen, deoarece conform copiei plicului, recurenții au recepționat copia deciziei instanței de apel la 07 decembrie 2016 (f.d. 12, vol. III).

În motivarea recursului Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov au invocat că atât instanța de apel, cît și prima instanță au examinat pricina fără stabilirea tuturor circumstanțelor importante a cauzei. Astfel recurenții susține că intimatul a omis termen de prescripție de a solicita încasarea datoriei și a dobînzii de întîrziere, deoarece Pavel Bozu urma să restituie datoria pînă la 01 februarie 2009, însă Tudor Cumpănă a depus prezenta cerere de chemare în judecată la 12 decembrie 2012.

Totodată recurenții invocă că la examinarea pricinii, Tudor Cumpănă nu a prezentat probe veridice și pertinente, cum ar fi recipisa sau procura, prin care s-ar confirma faptul că Pavel Bozu a restituit lui Tudor Cumpănă la 10 martie 2010 suma de 1000 Euro.

Consideră neîntemeiată referirea instanțelor de judecată în susținerea soluțiilor adoptate la declarațiile martorului Vasile Lozovan, precum și la actul din 08 mai 2013 întocmit între Tudor Cumpănă și martorul Lozovan Vasile, deoarece acestea nu sunt confirmate de către împrumutatul Pavel Bozu. Mai mult susține că raportul juridic între părți a apărut în temeiul unui contract de împrumut, încheiat în formă scrisă, autentificat notarial.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 27 februarie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Tudor Cumpănă și Viorel Urețean cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței

Pînă la examinarea pricinii, Tudor Cumpănă și Viorel Urețean nu a depus referință la cererea de recurs declarată de Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2017, recursul declarat de Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel, hotărârii primei instanțe din 09 octombrie 2013, hotărârii suplimentare a primei instanțe din 21 septembrie 2015 și încheierea primei instanțe din 21 septembrie 2015, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul este în drept, să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele pricinii rezultă că conform contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 autentificat notarial, Tudor Cumpănă în calitate de împrumutător a împrumutat lui Pavel Bozu în calitate de împrumutat, suma de 20 000 Euro cu termenul de rambursare de pînă la 01 februarie 2009 (f.d. 6, Vol. I).

La 12 decembrie 2012, Tudor Cumpănă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Bozu, Silvia Bozu și Viorel Urețean cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei pricini, prima instanță prin hotărârea din 09 octombrie 2013 și hotărîrea suplimentară din 21 septembrie 2015 a respins cererea de repunere în termen, întrucît a considerat că acțiunea a fost depusă în termen și a admis acțiunea parțial. În susținerea soluției instanța a constatat că la 10 martie 2010, Pavel Bozu a restituit lui Tudor Cumpănă suma de 1000 euro, iar acest fapt denotă întreruperea termenului de prescripție și începerea curgerii unui nou termen.

Instanța de apel, prin decizia din 11 octombrie 2016 a respins apelurile depuse de Tudor Cumpănă, Pavel Bozu și Silvia Bozu și a menținut hotărârea și hotărârea suplimentară a primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanțelor de judecată întemeiate, rezultate din

aprecierea corespunzătoare a circumstanțelor pricinii și aplicarea corectă a normelor de drept material.

Conform art. 867 alin. (1) Cod Civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Potrivit art. 871 alin. (1) Cod civil împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului.

Contractul de împrumut de consumație propriu-zis este un contract real și unilateral, ceea ce presupune atât dovedirea acordului de voință, cât și a faptului material al predării bunului împrumutat.

Astfel potrivit contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 autentificat notarial, Tudor Cumpănă în calitate de împrumutător a împrumutat lui Pavel Bozu în calitate de împrumutat, suma de 20 000 Euro cu termenul de rambursare de pînă la 01 februarie 2009.

Instanța de recurs menționează că contractul de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008 a fost autentificat notarial, ceea ce exprimă valabilitatea actului juridic și credibilitatea acestuia, precum și verificarea conformității conținutului actului cu intențiile reale ale părților.

La 10 martie 2010, Pavel Bozu, prin intermediul lui Vasile Lozovan i-a restituit lui Tudor Cumpănă o parte din datoriei și anume suma de 1000 Euro, echivalentul în valută națională, fapt ce rezultă din declarațiile martorului Vasile Lozovan (f.d. 149 Vol. I). Aceeași constatare se deduce și din actul întocmit între Tudor Cumpănă și martorul Vasile Lozovan (f.d. 148, Vol. I).

Instanța de recurs menționează că Pavel Bozu nu a negat calitatea sa de debitor în cadrul raportului juridic față de Tudor Cumpănă, însă ajuns la scadență, nu a executat prevederile contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008, autentificat notarial, cît și prevederile codului civil privind executarea obligațiilor, întrucît nu și-a îndeplinit obligațiile pecuniare și nu a restituit integral suma împrumutată de la creditor.

În drept, având în vedere dovedirea de către reclamantul-creditor a datoriei pîrîtului conform contractului de împrumut, sub aspectul încheierii acordului de voință și al remiterii efective a sumei de bani, faptul că pîrîtul nu a înlăturat prezumția de valabilitate a înscrisului care atestă acordarea împrumutului, instanțele de judecată just au admis parțial acțiunea reclamantului și pe cale de consecință a dispus încasarea în mod solidar din contul lui Pavel Bozu și Silvia Bozu în beneficiul lui Tudor Cumpănă a datoriei și dobînzii de întîrziere.

Or, conform art. 1 din Protocolul 1 al CEDO, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

În acest sens instanța reține că mijloacele financiare împrumutate de Tudor Cumpănă constituie patrimoniul, proprietatea ultimului și nerestituirea lor în termenul stabilit în

contract, conform normelor de drept enunțate, constituie privarea dreptului de proprietate asupra bunurilor nominalizate.

Conform art. 617 alin. (1) Cod Civil, dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației.

Conform art. 617 alin. (2) lit. a) Cod Civil, nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Potrivit art. 619 alin. (1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar, potrivit art. 585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Întru interpretarea corectă a prevederilor art. 619 Cod civil, Colegiul reține că dobânda de întârziere reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine.

De asemenea, urmează a reține că dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contractul scris între părți. Dobânda de întârziere urmează a fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere. Punerea debitorului în întârziere constă într-o manifestare de voință din partea creditorului prin care el pretinde executarea obligației unui debitor care tergiversează o executare ce mai este posibilă.

Dobânda prevăzută la art. 619 Cod civil se aplică doar obligațiilor pecuniare. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Astfel potrivit contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008, Pavel Bozu urma să ramburseze datoria pînă la 01 februarie 2009. Sub acest aspect, instanța de recurs găsește drept întemeiată soluția instanțelor de judecată cu privire la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada de întârziere indicată, or Pavel Bozu ajuns la scadență nu și-a executat obligațiile pecuniare, iar dobânda de întârziere este plata pentru folosirea surselor financiare străine.

În aceste condiții instanța de recurs reține că, creditorul obligației pecuniare nu trebuie să dovedească dauna cauzată prin întârzierea executării, deoarece stabilirea acestor daune se face anticipat, de regulă, în baza art. 619 Cod civil, dacă o lege specială sau contractul părților nu prevăd altă mărime a dobânzii.

Conform art. 267 alin. (1) Cod civil termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Potrivit art. 271 Cod civil acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Conform art. 277 alin. (1) lit. b) și alin. (2) Cod civil cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria. După întreruperea cursului prescripției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extintivă.

Raportînd normele citate la circumstanțele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanțelor de judecată cu privire la faptul că prezenta acțiune este depusă în interiorul termenului de prescripție.

În acest sens instanța de recurs reține drept veridic faptul executării parțiale la 10 martie 2010 de către Pavel Bozu a obligației pecuniare și anume în mărime de 1000 Euro, fapt confirmat prin actul din 08 mai 2013 întocmit între Tudor Cumpănă și Vasile Lozovan și declarațiile martorului (f.d. 148-149, Vol. I).

Astfel colegiu apreciază oportun de a preciza că instanțele de judecată au creat condiții egale părților pentru exercitarea drepturilor sale prin respectarea principiilor egalității părților, a oralității și a contradictorialității, instituite ca garanții implicite ale desfășurării procesului în condiții de echitate.

La caz, instanța de recurs reține că Tudor Cumpănă în dovedirea executării parțiale a obligației de către Pavel Bozu a prezentat în calitate de înscrisuri actul din 08 mai 2013 întocmit între Tudor Cumpănă și a solicitat audierea martorului Vasile Lozovan în vederea confirmării acestui fapt.

Conform art. 118 alin. (1) Cod civil fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temelie al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Pavel Bozu la rîndul său, prin intermediul avocatului a negat executarea parțială a obligației, fără a prezenta probe pentru argumentarea poziției sale asupra obiectului litigios (f.d. 221, Vol. I).

În acest context, instanțele de judecată just au examinat pricina în baza probelor prezentate la materialele cauzei de către reclamant, or conform art. 239 Cod civil instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că circumstanțele enunțate mai sus reprezintă acțiuni concludente prin prisma prevederilor art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, din care rezultă că Pavel Bozu a executat parțial datoria, iar acest fapt are ca consecință întreruperea termenului de prescripție.

Instanța de recurs consideră neîntemeiat argumentul recurenților că nu a fost respectată forma scrisă prevăzută de art.210 alin.(1) Cod civil și nu a fost demonstrat prin înscrisuri faptul achitării de către Pavel Bozu la 10 martie 2010 a unei părți din datorie în mărime de 1 000 Euro prin intermediul lui Vasile Lozovan.

Conform art. 210 alin. (1) Cod civil (1) trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Potrivit art. 211 alin. (1) Cod civil nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

Colegiul reține că prevederile enunțate mai sus țin de forma actului jurisdicțional și nu sînt aplicabile formei și modului de executare a obligațiilor contractuale.

La întocmirea contractului de împrumut nr. 503 din 25 ianuarie 2008, părțile au respectat forma contractului prevăzută de lege, fiind astfel respectate prevederile legale.

În acest context, instanțele de judecată just au concluzionat că executarea contractului de împrumut prin transmiterea banilor nu este un act juridic, dar este un fapt material care poate fi confirmat prin orice mijloace de probă.

Prin urmare prevederile art. 211 Cod civil prevede limitarea mijloacelor de probă, în cazul încheierii actului juridic, adică la constituirea raportului juridic și nu sunt aplicabile la faptul executării obligațiilor contractuale.

Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, instanțele judecătorești naționale au obligația de a-și motiva deciziile (Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, § 61, seria A nr. 288). Întinderea obligației de a motiva hotărîrea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (Ruiz Torija c. Spaniei, 9 decembrie 1994, § 29, seria A nr. 303-A). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărîre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (Taxquet c. Belgiei [MC], nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

Din acest considerent, Colegiul subliniază că nu se impune examinarea suplimentară a celorlalte motive invocate de către Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov în cererea de recurs, întrucât nu au forța juridică de a influența concluzia instanței.

Astfel, Colegiul constată că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recursul declarat de către Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov, în esența lor sunt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere corectă conform cerințelor art. 130 CPC.

Alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei și urmează a fi respins, or recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Din considerentele menționate și avînd în vedere că hotărîrea primei instanțe, hotărîrea suplimentară și decizia instanței de apel sunt legale și întemeiate, iar argumentele invocate de către recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul cu menținerea hotărîrilor judecătorești.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.a), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Pavel Bozu și Silvia Bozu prin intermediul avocatului Natalia Vladimirov.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, hotărârea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 09 octombrie 2013, hotărârea suplimentară a Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015 și încheierea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 21 septembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Tudor Cumpănă împotriva lui Pavel Bozu, Silvia Bozu și Viorel Urețean cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva